

Griffierechten weer omhoog

Als het aan het kabinet ligt, stijgen de griffierechten per 1 januari 2014. Het zou de zesde verhoging worden sinds 2010. De Orde en de Raad voor de rechtspraak maken zich zorgen.

Trudeke Sillevis Smitt

Het kabinet wil de griffierechten met gemiddeld 15 procent verhogen (exclusief inflatiecorrectie). Kanton- en civiele rechtbankzaken worden relatief ontzien; daar gaat 2 procent bovenop. Bij appel en cassatie in civiele zaken gaat het gemiddeld om een verdubbeling en bij bestuursrechtelijk appel om een verhoging met 30 of 60 procent. Rechtspersonen in handelszaken met een belang van meer dan een miljoen euro zijn het zwaarst de klos. Volgens het consultatievoorstel wordt het griffierecht met 100 procent verhoogd naar 7.430 euro in eerste instantie en zelfs met 200 procent in appel naar 14.883 euro.

Vraaguitval

De Raad voor de rechtspraak waarschuwde in een advies over het consultatievoorstel voor het gevaar dat de overheidsrechtspraak zich in deze zaken 'uit de markt prijst'. Ook toonde de raad zich bezorgd over vraaguitval, zeker in hoger beroep. 'Het is (...) van groot belang dat de appelrechter in staat is zijn functie – correctie van de rechter in eerste aanleg, herkansing voor partijen, bevordering rechtseenheid – effectief te vervullen. De drastische verhoging (...) kan hiervoor een bedreiging vormen.' De Raad voor de rechtspraak pleitte voor een andere verdeling van de pijn tussen eerste aanleg en appel, maar daar lijkt het kabinet niet gevoelig voor te zijn geweest.

Dat vraaguitval geen denkbeeldig risico is, blijkt wel uit het feit dat de stroom incassozaken bij de kantonrechter (waar

de rechtspraak op 'verdient') de afgelopen tijd fors is teruggelopen nadat het griffierecht in zaken vanaf 500 euro was verdubbeld tot 448 euro. De raad vroeg op dit punt zelfs om een 'forse verlaging' om de toegang tot de rechter te waarborgen.

Sluiproute

Ook op andere fronten toonde de raad zich bezorgd over ongewenste (neven-)effecten, zoals het risico dat rechtzoekenden in civiele zaken (nog meer) zullen kiezen voor een sluiproute: ze vorderen een verklaring voor recht, waarvoor een lager griffierecht geldt, om vervolgens de eis te wijzigen. En in bestuurszaken zou de 'assortimentsmix' veranderen: door uitval van lichtere zaken zou mogelijk het bedrag voor de resterende zaken in 2014 weer omhoog moeten. Het ministerie van Veiligheid en Justitie wil niet zeggen of de kritiek van de rechtspraak tot aanpassingen heeft geleid. Dit zal pas blijken als het wetsvoorstel openbaar wordt bij indiening bij de Tweede Kamer.

Buitengewoon zorgwekkend

Ook de Orde had zich in een kort advies over het consultatievoorstel bezorgd betoond over de plannen. Nu het kabinet toch doorzet, reageert Hans Vogels van de Algemene Raad: 'Na de geslaagde manifestatie van de Orde tegen de invoering van kostendekkende griffierechten op het Plein in Den Haag in september 2011 is het buitengewoon zorgwekkend dat de regering er opnieuw voor kiest de griffierechten fors te verhogen. In deze tijd van bezuinigingen en de slechte economische situatie voor het bedrijfsleven

Inning aan de poort

Nadat het *Advocatenblad* in april had geschreven over de problemen die advocaten ondervinden bij de verplichte betaling van griffierechten binnen vier weken na de eerste roldatum, heeft SP-Kamerlid Jan de Wit daarover schriftelijke vragen gesteld aan minister van Veiligheid en Justitie Ivo Opstelten. In zijn antwoord van 22 mei erkende de minister dat advocaten nog altijd losse nota's voor het griffierecht ontvangen, ondanks het bestaan van de lokale rekeningen-courant. 'Dit wordt veroorzaakt door vertraging bij de invoering van het financiële systeem Leonardo en de landelijke rekening-courant,' aldus de minister. 'Met de invoering van de landelijke rekening-courant (streefdatum 1 januari 2014) zullen er geen losse nota's meer aan advocaten verzonden hoeven worden.' In de tussentijd is er volgens de minister 'expliciete aandacht bij de rechtspraak voor de tijdige verzending van nota's en voor correcte registratie van namen en kantoorgegevens.' De landelijke rekening-courant zou inmiddels weer zijn uitgesteld. De Orde laat weten nog steeds klachten te ontvangen over adreswijzigingen die maanden later nog niet zijn verwerkt, waardoor griffienota's niet op tijd of zelfs helemaal niet aankomen.

zullen de verhogingen hard aankomen. Ook in hoger beroep is het van belang dat de rechter toegankelijk blijft. De geringe verhoging voor de eerste aanleg lijkt mee te vallen, maar miskent dat dit de zoveelste verhoging in korte tijd is.'